

Fylkesrådet i Nord-Trøndelag

Nord-Trøndelag fylkeskommune

SAKSPROTOKOLL

Sak nr. 08/136

Høringsuttalelse Fiskeri og Kystdepartementet; Rekruttering i fiskeflåten-
etablering som fartøyeier

Behandlet/Behandles av	Møtedato	Sak nr.
Fylkesrådet i Nord-Trøndelag	2.9.2008	08/136

Saksbehandler: Jørn Ekrem
Arkivsak: 08/03165
Arkivkode: 313

Fylkesrådets innstilling til vedtak:

- 1) Fylkesrådet stiller seg i all hovedsak positiv til forslagene som presenteres i høringsnotatet av 15 mai 2008, Rekruttering i fiskeflåten – etablering som fartøyeier. Rekrutteringsarbeidet innenfor marin sektor er viktig for både nasjonen og regionen fremover, og det er gledelig å se at Fiskeri- og kystdepartementet gjennom flere nasjonale initiativ nå bruker ressurser på dette området.
Virkemidlene knyttet til finansiering og deltakeradgang berører begge sentrale problemstillinger knyttet til de unge sine muligheter til å entre og avansere innenfor fiskeriene som fartøyeiere.
- 2) Fylkesrådet anbefaler at rammen for ordningen med etableringsstipend økes til 400 000 kr pr stipend. For 2009 tildeles inntil 20 stipend. Det anbefales at dette forsøkes som et innledende nivå, og at størrelsesnivå og antall vurderes etter hvert.
Fylkesrådet stiller seg i hovedsak bak kriteriene som foreslås etablert for ordningen, men er kritisk til formuleringen av punktet om fiskerifaglig tilknytning. I dette kriteriet begrenses fiskerifaglig tilknytning til godkjent fagbrev. En slik begrensning virker urimelig ut fra dagens realitet, og vil avskjære mange søkere med sterk fiskerifaglig tilknytning.
- 3) Tildelingen av deltakeradganger slik det er foreslått i dokumentet vil slik Fylkesrådet ser det kunne bli et viktig verktøy for rekruttering av unge fartøyeiere.
Da slike deltakeradganger på grunn av flåtekapasitet og ressursituasjon er en knapphetsfaktor, er det rimelig at ikke alle kan få tilgang til dem. Tildeling blant de kvalifiserte ved hjelp av loddtrekning fremstår da som en riktig fremgangsmåte innenfor dette rekrutteringsvirkemidlet.

Rammen for antall deltakeradganger bør økes til 20 pr år fra 2009 og 3 år fremover.

Adgang til et lukket fiskeri gjennom en deltakeradgang er ettertraktet av mange. Det kan bli en utfordring å sikre at de deltakeradgangene som deles ut, havner på riktige hender – det vil si hos driftige unge fartøyeiere med et langsiktig perspektiv i næringen. Det foreslåtte aktivitetskravet vil slik Fylkesrådet ser det være et sentralt kriterie for å øke presisjonsnivået ved utdeling av deltakeradganger. Aktivitetskravet bør være dokumentert fangstinntekt tilsvarende 2G som gj.snitt 3 av de siste 5 år.

Protokoll

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Nord-Trøndelag fylkeskommune

Fylkesrådet i Nord-Trøndelag

Sak nr 08/136

Høringsuttalelse Fiskeri og Kystdepartementet; Rekruttering i fiskeflåten- etablering som fartøyeier

Behandlet/ Behandles av
Fylkesrådet i Nord-Trøndelag

Sted
Fylkets Hus

Møtedato Sak nr.
02.09.2008 08/136

Saksbeh: Jørn Ekrem
Arkivsak: 08/03165
Arkivkode: 313

Fylkesrådets innstilling til vedtak:

- 1) Fylkesrådet stiller seg i all hovedsak positiv til forslagene som presenteres i høringsnotatet av 15 mai 2008, Rekruttering i fiskeflåten – etablering som fartøyeier. Rekrutteringsarbeidet innenfor marin sektor er viktig for både nasjonen og regionen fremover, og det er gledelig å se at Fiskeri- og kystdepartementet gjennom flere nasjonale initiativ nå bruker ressurser på dette området. Virkemidlene knyttet til finansiering og deltakeradgang berører begge sentrale problemstillinger knyttet til de unge sine muligheter til å entre og avansere innenfor fiskeriene som fartøyeiere.
- 2) Fylkesrådet anbefaler at rammen for ordningen med etableringsstipend økes til 400 000 kr pr stipend. For 2009 tildeles inntil 20 stipend. Det anbefales at dette forsøkes som et innledende nivå, og at størrelsesnivå og antall vurderes etter hvert. Fylkesrådet stiller seg i hovedsak bak kriteriene som foreslås etablert for ordningen, men er kritisk til formuleringen av punktet om fiskerifaglig tilknytning. I dette kriteriet begrenses fiskerifaglig tilknytning til godkjent fagbrev. En slik begrensning virker urimelig ut fra dagens realitet, og vil avskjære mange søkere med sterk fiskerifaglig tilknytning.
- 3) Tildelingen av deltakeradganger slik det er foreslått i dokumentet vil slik Fylkesrådet ser det kunne bli et viktig verktøy for rekruttering av unge fartøyeiere. Da slike deltakeradganger på grunn av flåtekapasitet og ressursituasjon er en knapphetsfaktor, er det rimelig at ikke alle kan få tilgang til dem. Tildeling blant de kvalifiserte ved hjelp av loddtrekning fremstår da som en riktig fremgangsmåte innenfor dette rekrutteringsvirkemidlet.

Rammen for antall deltakeradganger bør økes til 20 pr år fra 2009 og 3 år fremover.

Adgang til et lukket fiskeri gjennom en deltakeradgang er ettertraktet av mange. Det kan bli en utfordring å sikre at de deltakeradgangene som deles ut, havner på riktige hender – det vil si hos driftige unge fartøyeiere med et langsiktig perspektiv i næringen. Det foreslåtte aktivitetskravet vil slik Fylkesrådet ser det være et sentralt kriterie for å øke presisjonsnivået ved utdeling av deltakeradganger. Aktivitetskravet bør være dokumentert fangstinntekt tilsvarende 2G som gj.snitt 3 av de siste 5 år.

Fylkesrådets vurdering:

Rekruttering av fiskere og mannskap til fiskeflåten er et viktig område for utviklingen av norsk og trøndersk fiskerinæring. Både antall fartøy og antall fiskere har over lang tid vært nedadgående, som følge av en omlegging og omstrukturering av næringen. De fleste fiskeriene er i dag adgangsbegrenset, og det er utfordringer i forhold til alderssammensettingen i yrket.

Spesielt for Trøndelag er at man over tid har "mistet" mange deltakerrettigheter innenfor kystfisket etter torsk.

Fiskerinæringen i Nord-Trøndelag er i hovedsak basert på kystfiske, og for mange av fartøyene utgjør krabbefisket et av de viktige sesongfiskeriene. Mottaks- og industristrukturen i fylket er i stor grad rettet mot den minste delen av kystflåten, og det er stor gjensidig avhengighet mellom disse.

Videreutvikling av den tradisjonelle fiskerinæringen i Trøndelag er en av strategiene i Marin Strategiplan Trøndelag (MST).

Fylkesrådet ser de foreslåtte tiltak fra Fiskeri og Kystdepartementet som positive mht økt fokus på muligheter i næringa og rekruttering til fiskeryrket. Vi mener at med de kommentarer og justeringer som er foreslått fra rådet vil tiltakene bli et viktig verktøy til fremtidig utvikling av næringa. Fylkesrådet vurderer det slik at den etablerte næringa nødvendigvis må avse en viss kvoteandel til nye deltakeradganger for unge yrkesutøvere i næringa. Dette er viktig i et rekrutterings og utviklingsperspektiv.

Fylkesrådet tilrår derfor at stipendordninga og antall deltakeradganger økes noe, ifr forslagene i høringsnotatet for å få enda mer fokus på området rekruttering.

Steinkjer, 26. august 2008

Susanne Bratli

fylkesråd for regional utvikling

Saksutredning for fylkesrådet

Utrykte vedlegg:

- Høringsnotat fra Fiskeri og Kystdepartementet om rekruttering i fiskeflåten – etablering som fartøyeier, sak 08/03165
- Innledende notat fra LU-sekretariatet vedr. uttalelse i saken som høringsinstans.
- Saksfremlegg fra fylkesrådmannen i Sør-Trøndelag Fylkeskommune til Fylkesutvalget.

Stortingsmelding 21 (2006-2007) Strukturpolitikk for fiskeflåten

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/fkd/dok/regpubl/stmeld/2006-2007/Stmeld-nr-21-2006-2007-.html?id=457876>

Sammendrag

Fiskeri- og Kystdepartementet nedsatte 15. mai 2006 en arbeidsgruppe med mandat til å utrede en modell for rekrutteringskvoter eller andre ordninger som kan sikre ungdom en vei inn i fiskerinæringen. Arbeidsgruppen bestod av to representanter fra Norges Fiskarlag, en fra Norges Kystfiskarlag, en fra Sametinget og to fra KS. Utvalget leverte sin rapport 1. september 2006, og den ble siden sendt på høring i januar 2007.

På bakgrunn av denne rapporten med påfølgende høringsrunde, foreslår nå Fiskeri- og kystdepartementet tiltak for å bedre rekrutteringen til fiskeryrket. Elementene i forslaget er knyttet til fartøyfinansiering og rettigheter. Det foreslås følgende tiltak:

Etableringsstipender:

På grunn av høye etableringskostnader og ofte manglende egenkapital anser departementet dette som et relevant rekrutteringstiltak. Målgruppen for dette tiltaket skal være unge, kapitalsvake fiskere som gjennom utdanning og praksis har tilknytning til næringen og nødvendige forutsetninger for å lykkes over tid. Stipendet skal tildeles for kjøp av fartøy som er enten nytt eller brukt, dog med en øvre begrensning i fartøyets alder satt til 10 år. Det stilles ingen begrensninger i forhold til fartøyets størrelse, ei heller for type fiskeri båten skal inn i. Således kan stipendet brukes til anskaffelse av fartøy både med og uten deltakeradgang. Det foreslås at det lyses ut 30 slike stipender med sikte på utdeling i 2009. Stipendets størrelse foreslås til 250 000 kroner.

For å være i posisjon til å motta etablererstipend, foreslår departementet at følgende kriterier må være oppfylt:

- Søker må være 30 år eller yngre i tildelingsåret
- Søker kan ikke tidligere ha eid majoritetsandel i annet fiskefartøy
- Søker må være oppført på fiskarmantallets blad B
- Søker må ha dokumentert fiskerifaglig tilknytning i form av fagbrev
- Søker må være bosatt i en kystkommune
- Søker skal ha et klart eierforhold til prosjektet og ha tilfredsstillende tidsressurser til å gjennomføre og iverksette virksomheten
- Prosjektet må inneholde en realistisk finansierings- og forretningsplan som sannsynliggjør lønnsom drift.

Ordringen foreslås administrert gjennom Innovasjon Norge. Kvinner foreslås prioritert som målgruppe. Dersom antall søkere som oppfyller kriteriene overstiger rammen for ordningen, foreslås det at fordelingen blant de kvalifiserte søkerne skjer ved loddtrekning.

Tildeling av nye deltakeradganger:

Den andre forutsetningen for å kunne drive fiske med eget fartøy er et sikkert kvotemessig driftsgrunnlag. Selv om det er mulig å få dette til gjennom å fiske på uregulerte fiskeslag og i

åpne grupper, foreslår departementet at det etableres en ordning med utdeling av deltakerrettigheter. Målgruppen er unge fiskere som allerede er etablert med eget fartøy, men som ikke har deltakeradgang i noen adgangsregulerte fiskerier.

Departementet foreslår konkret at det kan tildeles inntil 10 nye deltakeradganger hvert år i en treårsperiode. Tildeling skal skje etter utlysning og på bakgrunn av individuelle søknader, hvor det fremkommer hvilken adgangsbegrenset grupe søker ønsker å etablere seg i. Tiltaket er således ikke innrettet mot noe spesielt fiskeri, og det skal kunne tildeles deltakeradganger innenfor alle de adgangsregulerte kystfiskeriene.

Søker må være eier av eget fiskefartøy for å komme i betraktning, og deltakeradgangens hjemmelslengde for kvotetildeling fastsettes ut fra fartøyets største lengde, men kan ikke overstige 15 meter. Dette innebærer at også eiere av større fartøy kan søke, men ved eventuell tildeling settes hjemmelslengden til 15 meter. Det foreslås videre at det skal stilles krav om at søker må ha drevet aktivt fiske. Dette innebærer at tiltaket på sett og vis er en opprykksordning fra åpne fiskerier.

For å kunne tildeles slik deltakeradgang, foreslår departementet at følgende kriterier må være oppfylt:

- Søker må være 35 år eller yngre i tildelingsåret
- Søker må være oppført på blad B i fiskarmantallet
- Søker må ha drevet aktivt fiske med eget fartøy minimum tre av de siste fem år. Årlig fangstverdi i kvalifikasjonsperioden må overstige 50 000 kroner (*Departementet ber særskilt om høringsinstansenes vurdering av dette aktivitetskravet*)
- Søker kan ikke tidligere ha eid majoritetsandel i fiskefartøy som har vært tildelt deltakeradgang
- Søker må være bosatt i en kystkommune

Departementet foreslår at ordningen administreres av Fiskeridirektoratet, og at det foretas en årlig utlysning. Dersom antall søkere overstiger remmen for ordningen, foreslås det at fordelingen blant de kvalifiserte søkerne skjer ved loddtrekning. Kvinner foreslås prioritert.

Utredning:

Innledning/bakgrunn

Rekruttering av fiskere og mannskap til fiskeflåten er et viktig område for utviklingen av norsk og trøndersk fiskerinæring. Både antall fartøy og antall fisker har over lang tid vært nedadgående i Norge, som følge av en omlegging og omstrukturering av næringen. De fleste fiskeriene er i dag adgangsbegrenset, og det er utfordringer i forhold til alderssammensettingen i yrket.

Spesielt for Trøndelag er at man over tid har "mistet" mange deltakerrettigheter innenfor kystfisket etter torsk.

Fiskerinæringen i Nord-Trøndelag er i hovedsak basert på kystfiske, og for mange av fartøyene utgjør krabbefisket et av de viktige sesongfiskeriene. Mottaks- og industristrukturen i fylket er i stor grad rettet mot den minste delen av kystflåten, og det er stor gjensidig avhengighet mellom disse.

Videreutvikling av den tradisjonelle fiskerinæringen i Trøndelag er en av strategiene i Marin Strategiplan Trøndelag (MST).

Saksframstilling/problemstillinger og drøfting

Rekruttering til fiskeflåten er en utfordring langs hele kysten. En del av årsaken til rekrutteringsproblemene har nok sammenheng med et generelt stramt arbeidsmarked, der faktorer som økonomisk risiko, uforutsigbarhet i forhold til inntekt, krevde arbeidstids- og turnusordninger er med på å gjøre at fiskeryrket velges bort.

Det er likevel liten tvil om at utviklingen mot færre fiskefartøy og flere lukkede fiskerier, har økt terskelen for å komme inn og "avansere" i næringen, og at mye av årsaken til sviktende rekruttering ligger der.

Det er således positivt at det fra Fiskeri- og kystdepartementet nå foreslår å etablere praktiske ordninger som skal bidra til at terskelen for å bli ung fartøyeier senkes.

Fiskeri- og kystdepartementet etablerte for øvrig tidligere i år et rekrutteringsprogram for marin sektor, med spesielt fokus på rekruttering til marine fag på videregående- og høyere nivå. Disse initiativene må sees i sammenheng, og de demonstrerer en økt nasjonal oppmerksomhet for området. Det er bra for fiskerinasjonen Norge, og det er bra for Trøndelagskysten.

Følgende tabeller på fartøy og fiskersiden i Nord-Trøndelag viser tydelig utviklingen i næringen; Færre båter og eldre fiskere gjennom tidsperioden 1990-2007. Dette er en lite optimal utvikling for Trøndelagskysten som i mange sammenhenger er svært sårbar region med hensyn til verdiskaping i verdikjeden sjømat.

Tabell 1; Registrerte fartøy i perioden 1991-2007 i Nord-Trøndelag.

Kilde FKD statistikkdatabase

KOMMUNE Municipality	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
FLATANGER	44	45	35	33	33	27	26	22	22	22	20	15	13	9	9	9	9
FOSNES	8	8	10	8	8	7	7	6	5	6	6	3	2	1	1	1	1
FROSTA	24	25	24	19	23	18	19	14	14	14	14	9	7	4	2	2	3
INDERØY	17	18	18	9	11	8	8	4	4	4	4	1	1				1
LEKA	40	40	40	29	27	25	24	22	22	26	31	15	14	10	10	10	11
LEKSVIK	2	2	2	1	1							1					
LEVANGER	20	22	20	13	13	10	10	8	8	10	9	6	6	3	3	3	3
MOSVIK	1	1	1														
NAMDALSEID	10	11	7	7	6	7	5	4	4	4	4	3	2	3	3	3	3
NAMSOS	43	45	34	22	22	18	18	16	16	17	16	12	11	8	8	8	8
NÆRØY	118	122	122	102	93	97	96	93	102	107	106	80	84	51	50	47	45
STEINKJER	7	6	4	4	5	4	4	4	5	5	6	5	5	3		1	2
STJØRDAL	2	2	2	3	2	3	2	2	2	2	1	1	1	1			1
VERDAL	5	8	5	5	6	5	5	5	5	5	5	3	2	1	1	1	1
VERRAN	5	5	6	5	5	5	4	3	3	3	3	3	3	1	1	1	1
VIKNA	204	207	217	224	206	200	208	203	210	228	224	178	173	121	111	112	107
TOTAL	550	567	547	484	461	434	436	406	422	453	449	335	324	216	199	198	196

Tabell 2; Fiskere fra Nord-Trøndelag fordelt etter alder i perioden 1990-2007.
Kilde FKD statistikkdatabase

ALDER/Age	AR																	
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
TOTALT ANTALL FISKERE																		
Total registered fishermen																		
<20	29	31	25	21	18	12	8	7	11	8	10	10	9	8	4	5	6	5
20-29	142	143	163	163	151	136	122	91	70	77	74	65	67	58	38	30	27	34
30-39	91	92	100	88	88	94	97	82	73	77	75	77	90	97	77	67	59	61
40-49	100	102	106	96	99	88	76	71	64	68	57	58	67	67	57	57	56	61
50-59	103	106	109	104	110	102	100	93	76	76	70	61	63	63	58	57	51	51
60-66	77	78	75	71	72	67	72	67	66	65	65	58	55	52	46	40	49	48
67-69	28	35	42	31	29	24	20	24	24	32	32	27	22	24	15	16	14	17
70 OG OVER	118	124	131	89	95	92	72	70	70	71	74	67	63	64	34	33	38	41
Totalt	688	711	751	663	662	615	567	505	454	474	457	423	436	433	329	305	300	318
HOVEDYRKESFISKERE																		
Main occupation fishermen																		
<20	28	29	24	19	18	10	7	6	11	8	10	10	9	8	4	5	6	5
20-29	131	136	151	150	137	128	111	80	58	66	62	53	57	47	38	28	27	34
30-39	81	77	85	77	75	80	86	73	68	69	63	69	80	89	71	60	51	53
40-49	82	80	79	79	78	67	59	59	51	54	48	50	60	56	51	47	49	55
50-59	67	67	71	82	82	76	78	76	63	64	59	51	49	49	48	48	41	41
60-66	37	35	35	37	39	37	38	36	36	37	37	40	41	38	38	31	39	37
67-69	10	10	12	5	5	8	7	8	8	12	14	11	10	13	12	10	4	7
70 OG OVER	10	9	11	2	4	3		3	2	2	1	3	3	2	3		1	2
Totalt	446	443	468	451	438	409	386	341	297	312	294	287	309	302	265	229	218	234
BIYRKESFISKERE																		
Secondary occupation fishermen																		
<20	1	2	1	2		2	1	1										
20-29	11	7	12	13	14	8	11	11	12	11	12	12	10	11		2		
30-39	10	15	15	11	13	14	11	9	5	8	12	8	10	8	6	7	8	8
40-49	18	22	27	17	21	21	17	12	13	14	9	8	7	11	6	10	7	6
50-59	36	39	38	22	28	26	22	17	13	12	11	10	14	14	10	9	10	10
60-66	40	43	40	34	33	30	34	31	30	28	28	18	14	14	8	9	10	11
67-69	18	25	30	26	24	16	13	16	16	20	18	16	12	11	3	6	10	10
70 OG OVER	108	115	120	87	91	89	72	67	68	69	73	64	60	62	31	33	37	39
Totalt	242	268	283	212	224	206	181	164	157	162	163	136	127	131	64	76	82	84

Departementet foreslår i sitt høringsdokument to ulike virkemidler; etableringsstipend og deltakeradganger.

Etableringsstipend

Finansinstitusjonene stiller strenge egenkapital krav for investering i fiskefartøy. Særlig gjelder dette for unge fiskere som ikke kan vise til erfaring som skipper på fartøy, eller ved investering i fartøy uten deltakeradgang. Egenkapital krav i slike tilfeller kan fort nærme seg 40-50 prosent.

Byggepris for 35 fots sjark koster godt over 2 millioner kroner. Brukt fartøy på under 10 år vil anslagsvis koste nærmere 1 millioner kroner og oppover. Begge investeringene vil riktig nok avhenge av fartøyutforming og utrustning. I tillegg kommer investeringer i fiskeredskap og lagringsfasiliteter.

Kvotepreiser har steget kraftig og for eksempel en kvote tilsvarende 35 fots sjark ligger i området 600 – 800 tusen kroner, avhengig av fylke og tilgang til fiskerettigheter.

En viktig forutsetning for vellykket rekruttering er å gi yngre fiskere mulighet til å anskaffe seg et godt egnet fartøy. Dette kan føre til økte investeringskostnader.

Rekrutteringsordningen bør stimulere til å utvikle fiskeriene innen nye driftsformer og på lite utnyttede arter

Ut fra vurderinger ovenfor vil FKDs forslag til etablererstipend på 250 000 kroner være for lavt. Dette selv om søker må forvente å stille opp med egenkapital.

Administrasjonssjefen foreslår derfor rammen økt til inntil 400 000 kr pr stipend. Rammen for ordningen er satt til 7,5 mill nok, eller 30 stipend i 2009. Vi ser større nytteverdi i å evt redusere antallet til 20 (for å holde seg innenfor totalrammen). Om dette er tilstrekkelig til å møte behovet, er usikkert. Departementet foreslår at utvelgelse skal skje ved loddtrekning dersom flere kvalifiserer for ordningen enn hva det er økonomisk ramme for. Et system med loddtrekning virker ikke tilfredsstillende. Det vil kunne oppfattes som konkurransevridende, og vil og kunne bidra til å forsterke bildet av fiskeryrket som uforutsigbart for en ung etablerer. Det bør på sikt legges opp til at rammene for ordningen møter behovet.

Det foreslås en rekke kriterier i tilknytning til ordningen med etableringsstipend. Disse kriteriene synes i hovedsak å være rimelige, men et av kriteriene synes å være lite hensiktsmessig. Dette er kravet om at søker må ha dokumentert fiskerifaglig tilknytning i form av fagbrev.

Det er to årsaker til at administrasjonssjefen mener dette kriteriet er lite hensiktsmessig. Den ene årsaken er at det er få unge mennesker tilgjengelig med slikt fagbrev pr d.d, men den viktigste årsaken er at et slikt kriterie vil utelukke driftige unge mennesker som har kommet inn i næringen på mer tradisjonelt vis – gjennom praktisk arbeid i fiske i egen regi.

På den annen side kan det argumenteres for at et slikt kriterie vil kunne ha positiv effekt på interessen for å ta fagbrev.

Tildeling av deltakeradganger

Dette er det andre virkemidlet som foreslås for å bedre rekrutteringen til yrket. Til denne ordningen er det satt en rekke kriterier som må fylles opp for å kunne komme i betraktning i forhold til deltakeradgang.

Det er omkring 1 700 kystfartøy med fiskerettigheter på torsk i LU-området.

Torskebestanden (unntatt deler av kysttorskebestanden) synes å være i god forfatning og det forventes økning i den nasjonale kvoten i tiden fremover. På grunn av den høye alderssammensetning på fartøyeiere vil det om få år være en god del aktører som går ut av næringen.

Med bakgrunn i dette synes det å være for lavt å tildele kun 10 rekrutteringskvoter årlig i tre år slik FKD foreslår. Dette bør økes til minimum 20 rekrutteringskvoter årlig i en treårsperiode.

Kvantum fisk til rekrutteringskvoter bør belastes den nasjonale kvoten før fordeling mellom flåtegrupper (såkalt TAC). En slik ordning bidrar til at alle fartøy innenfor de aktuelle fiskerier bidrar likt for å styrke rekrutteringen til næringen.

Departementet ber spesielt om at kriteriet knyttet til aktivitetskrav blir vurdert av høringsinstansene. Kriteriet innebærer at man som søker må ha drevet aktivt fiske med eget fartøy for minimum 50000 kroner tre av de siste fem år.

Dersom det skal prioriteres en opprykking fra åpen gruppe til lukket gruppe bør årlige fangstverdier være høyere enn 50.000 kroner slik som FKD foreslår. Under normal innsats vil det ikke være problem å oppnå brutto fangstinntekter på over 100.000 kroner. En slik driftsinntekt kan for eksempel oppnås ved nærmere 5 tonn torsk. Torskevotet i åpen gruppe for fartøy på under 10 meter utgjør for 2008 9,3 tonn torsk til en fangstverdi på over 200.000 kroner. I tillegg er det fullt mulig å fiske tilnærmet ubegrenset sei og hyse, eller andre ikke kvotebelagte fiskerier.

Administrasjonssjefen tilrår at aktivitetskravet må overstige fangstinntekt (gjennomsnitt for 3 av de siste 5 år) på 2 G (160 000 kr).

Et slikt kriterie vil gjøre at ingen helt nye rekrutter vil kunne bli tildelt deltakeradgang gjennom denne ordningen. For Trøndelag er dette neppe noen stor ulempe. I vår region har vi tradisjon for og ressurser til å kunne etablere et bra driftsgrunnlag innenfor uregulerte fiskeslag eller i åpne grupper, ikke minst på grunn av det sterke krabbemiljøet i regionen.

For mange i etableringsfasen ville det selvsagt vært en god hjelp å kunne starte med deltakeradgang innen for eksempel torskefiskeriene fra dag en, men det er helt urealistisk å tenke seg en slik mulighet for alle nyetablerere. Det blir med andre ord en konkurranse om disse rettighetene.

Når deltakeradgangene er en stor knapphetsfaktor, virker det fornuftig med et relativt strengt aktivitetskrav, da en på denne måten sikrer seg at søkermassen består av reelle unge nyetablerte fiskere, som gjennom aktivt virke på sjøen kan demonstrere at de har satset på fiskeryrket. Med et slikt aktivitetskrav vil søkermassen reduseres betydelig, da en fjerner de prosjektene som kun vil satse dersom de får en deltakeradgang til et av de lukkede fiskeriene. Departementet foreslår å tildele deltakeradganger etter loddtrekningsprinsippet dersom søkermassen overstiger den foreslåtte rammen på inntil 10 nye deltakeradganger hvert år i en treårsperiode. Det er vanskelig å se for seg noen bedre måte å gjøre dette på fra et Trøndersk ståsted. En kunne selvsagt ha arbeidet for en regionalisert tildeling for på denne måten å ha "sikret" seg et minimum av tildelinger, men da tar man samtidig bort mye av mulighetsrommet innefor ordningen.

Andre forhold

Det foreslås i høringen at dersom eier av fartøy som blir tildelt deltakeradgang i denne ordningen i løpet av de 5 første årene reduserer sin eierandel til under 50%, eller går ut av prosjektet ved frivillig realisering, vil fartøyets deltakeradgang falle bort.

Dette kan ikke tolkes så rigid at dersom fartøyeier skifter til større fartøy og fortsetter i fisket må betale tilbake et tildelt etableringsstipend.

Definisjonen av kystkommune må også ut fra administrasjonssjefens vurdering inkludere kommuner som ligger i indre fjordstrøk.

Konklusjon

Administrasjonssjefen stiller seg i all hovedsak positiv til forslagene som presenteres i høringsnotatet av 15. mai 2008, Rekruttering i fiskeflåten – etablering som fartøyeier. Rekrutteringsarbeidet innenfor marin sektor er viktig for regionen fremover, og det er gledelig å se at Fiskeri- og kystdepartementet gjennom flere nasjonale initiativ nå bruker ressurser på dette området.

Virkemidlene knyttet til finansiering og deltakeradgang berører begge sentrale problemstillinger knyttet til de unge sine muligheter til å entre og avansere innenfor fiskeriene som fartøyeiere.

Administrasjonssjefen har følgende kommentarer til departementets forslag:

Etableringsstipender:

Til selve rammen for ordningen, (30 stipend i 2009) anbefales det at det forsøkes med et antall på 20 stipend med et høyere beløp enn foreslått som et innledende nivå, og at det senere etableres på et nivå som møter det reelle behovet. Ordningen med etableringsstipend for unge fiskere bør dersom det etableres være tilgjengelig for alle som fyller vilkårene. Et system basert på loddtrekning vil kunne gi konkurransevridende effekter, og det vil og kunne forsterke inntrykket av fiskerinæringen som uforutsigbar.

Administrasjonssjefen stiller seg i hovedsak bak kriteriene som foreslås etablert for ordningen, men er kritisk til punktet omkrav til fagbrev. En slik begrensning virker urimelig, og vil avskjære mange søkere med sterk fiskerifaglig tilknytning gjennom for eksempel tradisjon, familie, eget virke på sjøen med mer.

Deltakeradganger:

Tildelingen av deltakeradganger slik det er foreslått i dokumentet vil slik administrasjonssjefen ser det kunne bli et viktig verktøy for rekruttering av unge fartøyeiere.

Da slike deltakeradganger er en knapphetsfaktor, er det rimelig at ikke alle kan få tilgang til en slik rettighet. Tildeling blant de kvalifiserte ved hjelp av loddtrekning fremstår da som en riktig fremgangsmåte innenfor dette rekrutteringsvirkemidlet.

Adgang til et lukket fiskeri gjennom en deltakeradgang er ettertraktet av mange. Det kan bli en utfordring å sikre at de deltakeradgangene som deles ut, havner på riktige hender – det vil si hos unge rekrutter i næringen. Det foreslåtte aktivitetskravet vil slik administrasjonssjefen ser det være et sentralt kriterier for å øke presisjonsnivået ved utdeling av deltakeradganger, og støttes følgelig i sin helhet.

